

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในมาตรา 80 ได้บัญญัติว่ารัฐต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการจัดการศึกษาไทย ในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2551 : 50)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง โดยการให้ความสำคัญกับการปฏิรูปด้านต่าง ๆ คือ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหาร และการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรเพื่อการลงทุนทางการศึกษา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษา แล้วกำหนดแนวทางในการปฏิรูปไว้ 4 ด้าน คือการปฏิรูปสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและการปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งสองระดับรวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดความไม่คล่องตัวและเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษา สมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษา

และมีมัธยมศึกษาให้มีสัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 2)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 44 กำหนดเจตนารมณ์ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีอิสระคล่องตัวในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำแนวคิดหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นการบริหารในรูปองค์กรคณะบุคคล คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 2)

งานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3)

การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นการวางแผนด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 7) การบริหารงานวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนมีโอกาสตัดสินใจมากขึ้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้สถานศึกษารับผิดชอบการบริหารงานวิชาการโดยตรง บังคับความสำเร็จของงานวิชาการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องรู้เข้าใจ และมีทักษะในเรื่องดังต่อไปนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กระบวนการวัดประเมินผลและวิจัย ระบบประกันคุณภาพภายใน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครูและผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้นำวิชาการ มีศักยภาพในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และสังคมฐานความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4)

นับจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านหลักสูตร

การสอน เทคโนโลยีการศึกษา และการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ยังมีอีกหลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะ ด้านคุณภาพผู้เรียน ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 13) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับโรงเรียนที่จะบริหารจัดการภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) ที่มีอยู่อย่างจำกัดว่าโรงเรียนควรดำเนินการเรื่องนี้อย่างไร โดยวิธีการใด จึงจะบรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พรชัย ประชาบุญกุล. 2545 : 3) การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนยังประสบปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในด้านต่าง ๆ อยู่หลายประการ คือ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารและครูวิชาการ ตลอดจนครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ขาดทักษะในการสอน บางวิชายังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพได้ ด้านห้องสมุด หนังสือไม่เพียงพอในการให้บริการแก่นักเรียน ด้านการนิเทศภายใน ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอนไม่เข้าใจการนิเทศภายใน จึงขาดการวางแผนที่ดี ด้านการระดมอบรมทางวิชาการ ยังขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และเทคนิคใหม่ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน (กรมวิชาการ. 2542 : 17)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 173 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2553 : 2) จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) ประจำปีการศึกษา 2552 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2552 : 5) พบว่าวิชาภาษาไทย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย 40.12 วิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย 38.40 วิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย 37.56 วิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย 34.53 ซึ่งจากการพิจารณาโดยรวม พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับคุณภาพต่ำ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นหัวหน้างานวิชาการของสถานศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนา การปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีสถานภาพและปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. มีข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีสถานภาพและปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีสถานภาพและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ 17 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 29)

ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรสาระ
ท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน
ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ผู้แทนครู
- ประธานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขนาดสถานศึกษา

- ขนาดเล็ก
- ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ทั้ง 17 ด้าน

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้
ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน
ผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ
มาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ
กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล
ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ
และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงาน
ด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้
ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 519 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 384 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) จากนั้นทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ผู้แทนครู
- 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ขนาดสถานศึกษา ได้แก่

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียน ทั้ง 17 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตร
สาระท้องถิ่น

2.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

2.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- 2.2.6 การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา
- 2.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 2.2.9 การนิเทศการศึกษา
- 2.2.10 การแนะแนว
- 2.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 2.2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 2.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ

องค์กรอื่น

- 2.2.14 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 2.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 2.2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 2.2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน
 - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแม่บทศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาปรับ เพิ่มเติมเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น
 - 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านวิชาการ การพัฒนา การปรับปรุงเกี่ยวกับงานด้านวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้
 - 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติคิดได้ ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อ

การเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่เดิม หรือการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใช้ใหม่เป็นของตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้าน มีวิชาครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื้อหาสาระสูงขึ้นไปสอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโลก

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยกระบวนการเรียนรู้เรียนรู้ที่หลากหลายเชิงบูรณาการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดแนวระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบ ประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น มีการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผล จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล เน้นการประเมินตามสภาพจริง จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้า หากความรู้ความจริงแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เป็นระบบ มีเหตุมีผลเชื่อถือได้สามารถนำผลการค้นพบมาแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้หรือตัดสินใจในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดระบบและการจัดให้มีแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองกับกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของบุคลากรในสถานศึกษาที่ใช้ผลการนิเทศไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและต่อครูเอง

1.10 การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่ชัดเจน เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดกับผู้เรียน

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ในชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร สามารถเด็อกฎมีปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกันและส่งเสริมสนับสนุนชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ชุมชน เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาส่วนประกอบการสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการตามความเหมาะสม

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือ แบบเรียนกลุ่มสาระต่าง ๆ มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครู เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการบริหารงานวิชาการ เพื่อกำหนดนโยบาย และวางแผนในการจัดหาและพัฒนาสื่อ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ ใช้สื่อที่มุ่งเน้นข้อเท็จจริง เพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่ ๆ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี รวมทั้งการนิเทศ ติดตามประเมินผลการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกฎกระทรวงว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทาง ราชการที่มีฐานะเทียบเท่าระดับกอง ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาใน เขตบริการ ประกอบด้วย 5 อำเภอ คือ อำเภอยางตลาด อำเภอฆ้องชัย อำเภอห้วยเม็ก อำเภอ หอนงกุ้งศรี และอำเภอท่าคันโท

4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดทำการสอนในระดับ ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

5. ความคิดเห็น หมายถึง การรับรู้ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

6. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาตามเกณฑ์ของกฎกระทรวง ว่าด้วย การกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 จำแนกได้ดังนี้

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียน ไม่เกิน 300 คน

6.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียน เกินกว่า 300 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น